

Protesterande indiska bönder fick Modi att dra tillbaka lagförslag

text **Lars Eklund**

Efter mer än ett år av bondeprotester meddelade mycket överraskande Indiens premiärminister Narendra Modi den 19 november 2021 på indisk TV att tre kontroversiella lagar rörande jordbrukssektorn som regeringen beslutade om hösten 2020 skulle skrotas. Och det på momangen. Drygt en vecka senare, den 29 november togs frågan upp i parlamentet på den första dagen av dess vintersession. I underhuset, Lok Sabha, presenterades lagförslaget om upphävande av jordbrukslagarna klockan 12:09, och det antogs efter mindre än fem minuter, klockan 12:13, utan någon som helst diskussion trots att oppositionen krävt en sådan, och samma dag fattade överhuset, Rajya Sabha, samma beslut.

Reaktionen från de tusentals bönder som drivit proteströrelsen under ett års tid var stor glädje och segerrus gentemot regeringen att man lyckats stoppa de förhatliga lagarna.

Kampvilja. Kvinnliga bönder deltar vid protester i Haryana, den till Delhi gränsande delstaten, i februari 2021. Foto: **Rohit Bhakar /Shutterstock**

Frågan är dock hur mycket denna seger är värd i längden. För premiärminister Modi har definitivt inte skiftat åsikt, utan hans ambition lär förbli att förändra jordbrukspolitiken i landet.

De tre lagar som saken gäller handlar om att för det första liberalisera den hittills strikt myndighetskontrollerade handeln med jordbruksprodukter i Indien (*Farmers' Produce Trade and Commerce Act*); för det andra att avskaffa den statligt reglerade prissättningen på dessa produkter (*The Farmers Agreement on Price Assurance and Farmer Services Act*); och slutligen att släppa in privata aktörer som mellanhänder på marknaden (*Essential Commodities Act*). Lagar som trädde i kraft i september 2020, men inhiherades av Högsta domstolen den 12 januari 2021 till följd av de starka protester som följde. Lagstiftningen var därför i praktiken i kraft i endast 221 dagar. Regeringens motiv för att driva igenom lagarna sades vara att indiska bönder skulle tjäna på att sälja sina varor direkt till vilka grossister som helst samt göra kontraktsjordbruk enklare.

Bönderna däremot menade att lagstiftningen bara skulle gynna storföretag som skulle ta över marknaden på småbönders bekostnad.

Då Modi och hans hindunationalistiska regering ihärdigt och konsekvent försvarat nödvändigheten av att genomföra dessa lagar och i ett års tid vägrat ge efter för alla krav på att dra tillbaka de misshagliga lagarna, och istället med stora polisinsatser och med brutalt våld angripit de aktivister som lett kampen (vilket lett till flera hundra dödsoffer), och fördömt dessa såsom varande landsförräddare (*anti-nationals*), kan tillbakadragandet av de tre lagarna uppfattas som mycket märklig.

Men det finns så klart en rationell förklaring till denna plötsliga omsvängning som inte bara består av att några lagar dras tillbaka, utan också om att Modi nu framställer sig själv som en sann böndernas vän och lovprisar deras betydelse för Indien. Föga överraskande tar han nu åt sig äran för att han gått de protesterande bondeorganisationerna till mötes.

I själva verket handlar det om realpolitik. Protesterna mot BJP-regeringens lagförslag spred sig under 2001 till flera delstater i det så kallade hindi-bältet i norra Indien, vilket inkluderar Uttar Pradesh (UP), Bihar och Madhya Pradesh, delstater som betraktas som kärnland för det styrande regeringspartiet.

Även BJP-anknutna bondeorganisationer har uttryckt sympati för kravet att dra tillbaka paketet med nya lagar. Detta har med stor sannolikhet skrämt upp Modi inför det viktiga delstatsvalet i UP (och fyra andra delstater) i februari 2022, då missnöjda bönder riskerar att minska BJP:s dominans i denna Indiens folkrikaste delstat som utgör BJP:s modell för att omvandla Indien till ett enhetligt hinduiskt land. Med en hinduisk munk som chefsminister och Modi som parlamentsledamot för Varanasi, med tempelbygget i Ayodhya i full gång och inte en enda muslimsk företrädare i delstatsparlamentet, driver BJP här igenom förordningar som man på sikt vill genomdriva nationellt. Såsom att förbjuda slakt inte bara av kor utan av alla klövdjur och att förbjuda äktenskap över religionsgränser.

Böndernas kamp riskerade helt enkelt att flytta fokus från denna religiöst färgade symbolpolitik, och därför var Modi tvungen att i god tid avvärpa oppositionen mot honom genom att gå böndernas krav till mötes. Men det är en omvändelse av nödtvång. Så småningom kommer han

säkerligen att återkomma med nya förslag om att liberalisera den indiska jordbrukssektorn.

Det finns goda skäl att rekapitulera hur böndernas kamp utvecklades från 2020 tills idag.

Under lång tid var det framför allt bönder från delstaten Punjab och Haryana organiserade i Bharatiya Kisan Union (BKU) som insåg de nya lagarnas potentiella negativa effekter för landets bönder, och redan hösten 2020 inleddes aktioner som bland annat innefattade en *dharna* gentemot Gautam Adani och Mukesh Ambani, två av Indiens mäktigaste företagsledare. Bönderna menade nämligen att det var just dessa storföretag som skulle komma att gynnas av nya lagarna. *Dharna* är en traditionell indisk protestform där man omringar och hindrar en misshaglig person från att lämna kontoret eller annan plats där denne befinner sig.

Så länge huvuddelen av protestaktionerna mot regeringen ägde rum i Punjab av bönder i denna nordvästliga del av Indien med en majoritet av sikher och där det regerande Bharatiya Janata Party (BJP) har begränsat politiskt inflytande kunde regeringen i stort sett nonchaler och köra över protesterörelsen. Man spelade också medvetet på religiösa motsättningar mellan hinduer och sikher i syfte att svartmåla bondekampen som ett uttryck för sikhisk separatism, och att rörelsen infiltrerats av folk som bakom en fasad av fredliga protester i själva verket var förhårdade förespråkare för en kamp för att skapa ett självständigt Khalistan.

Men sedan den punjabiska bonderörelsen insett det nödvändiga att involvera bönder från andra delstater för att sätta press på regeringen bjöd man i november 2020 in representanter för 300 bondeorganisationer i Indien,

Glädje. Sikhiska bönder återvänder hem från Haryana, delstaten som gränsar till Delhi, efter att jordbruksreformerna dragits tillbaka. Foto: **Pradefep Gaur /Shutterstock**

som ledde fram till bildandet av Samyukta Kisan Morcha (SKM) som kom att bli en nationell paraplyorganisation och utgöra en enad front gentemot regeringen.

Från och med nu tvingades regeringen att ta böndernas protester på allvar, i synnerhet efter att SKM uppmanade alla bondeorganisationer att bege sig till Delhi den 26 november 2020 för att sätta ökad press på regeringen. Tusentals bönder hörsammade uppmaningen och begav sig på traktorer och lastbilsflak till Delhi.

Väl där stoppades de brutalt av polisen från att ta sig in i staden. Istället stannade bönderna vid infartsvägarna till huvudstaden och blockerade trafiken. De slog läger, en välkänd företeelse från all nyhetsrapportering från Indien det senaste året. Bönderna från Punjab med sina traktorer och vagnar stoppades först vid delstatsgränsen Punjab-Haryana men nådde till slut Singhu, där landsvägen från Chandigarh

Energi. För att orka protestera krävs god mat, och någon som kan laga den.

Foto: Naveen Macro /Shutterstock

när Delhi. Blockaden av Singhu-infarten blev snabbt den främsta symbolen för de indiska böndernas protester.

En annan grupp bönder från Punjab tog en annorlunda väg för att nå Delhi, och stoppades på samma sätt av Delhi-polisen vid Tikri-infarten och samtidigt nådde bönder från Uttar Pradesh och Uttarakhand under ledning av bondeledaren Rakesh Tikait infarten till Delhi från Ghazipur och slutligen – fast några veckor senare – stoppades bönder från Rajasthan under ledning av Yogendra Yadav på motorvägen från Jaipur vid Shahjahanpur. Detta kom att bli den fjärde infarten att blockeras av bönder från hela Indien. Yadav är för övrigt en välkänd statsvetare som fram till 2016 var forskare vid prestigefyllda Center for the Studies of Developing Societies (CSDS) i Delhi, men som på senare år ägnat all sin kraft åt politiskt arbete, först som ledade gestalt i att bekämpa korruptionen i landet, och nu alltså djupt engagerad i böndernas kamp.

Regeringen var uppenbart pressad och därför gick man i december 2020 med på att inleda förhandlingar med bondeorganisationerna, och det hölls under en månads tid elva samtalsrundor som dock blev resultatlösa. Och denna försonlighet tog abrupt slut den 26 januari 2021 på Indiens nationaldag efter att SKM beslutat att genomföra ett traktor-rally med tiotusentals deltagare in i centrala Delhi i syfte att sätta ytterligare press på regeringen. En grupp aktivister stormade Röda Fortet, ett symboliskt viktigt palats från mogultiden där premiärministern traditionenslignat håller ett tal till nationen just den 26 januari.

Det ledde på denna dag 2021 till våldsamma sammandrabbningar mellan polis och demonstranter med hundratals skadade. Något som regeringen utnyttjade maximalt för att stämpla de protesterande bönderna som ligister och upprorsmän, ett budskap som förmedlades av de regeringstrognas dagstidningarna och TV-kanalerna.

Trots det fortsatte bönderna sin blockad av huvudstaden och protesterna spred sig över stora delar av Indien och allt fler bönder organiserade sig. SKM:s ledning hade i ett tidigt skede beslutat att inte gå i fällan att knyta sig till något visst politiskt parti, utan man betonade att protestaktionerna var opolitiska. Men eftersom de kritiserade lagarna tillkommit på initiativ av BJP-regeringen kom BJP under 2021 allt mer att väcka böndernas antipati. Detta skadade det hindunationalistiska partiets renommé och gjorde att partiet tappade mark, inte minst i Uttar Pradesh, där oppositionspartier besegrade BJP i flera lokala *panchayat*-val. Det kan också ha bidragit till att partiets förväntade valtriumf i Västbengalen uteblev (se artikel på Sydasien.se).

Det är alltså denna frustration som fick Modi och BJP-regeringen att till sist valde att ge vika för kraven att dra till-

Veteskörd. En jordbruksarbetare skördar vete för hand tredje april 2021 i Ghaziabad i delstaten Uttar Pradesh. Foto: Pradeep Gaur /Shutterstock

baka de kontroversiella lagarna. Och spiken i kistan som ledde fram till det beslutet var omständigheterna kring en uppseendeväckande blodig händelse den 3 oktober 2021 i byn Banbirpur i Lakhimpur Kheri-distriktet i norra delen av Uttar Pradesh, nära gränsen till Nepal. En bilprocession i vilken sonen till Ajay Mishra Teni, parlamentsledamot och biträdande inrikesminister i Narendra Modis kabinett, färdades, körde med full fart rakt in i ett fredligt demonstrationståg av bönder, varvid fyra bönder samt en journalist kördes över och dödades, medan många fler blev skadade. Tre chaufförer i bilkaravanen lynchades på platsen men Ajay Kumar Mishras son Ashish Mishra lyckades fly.

Någon vecka innan denna händelse hade fadern, som är en betydelsefull BJP-politiker i Uttar Pradesh, i närliggande staden Palia hållit ett hotfullt tal i vilket han förklarade att traktens bönder ska passa sig noga, ”för annars kommer vi att lära er en läxa, det kommer bara att ta ett par minuter”. (*You better mend your ways, or we will teach*

you a lesson, it will only take a couple of minutes.)

Händelsen kom att uppmärksammas stort, och kopplingen till faderns tal var så graverande att polisen lät arrestera Ashish Mishra, och opinionsundersökningar visade att förtroendet för BJP hade skadats allvarligt.

Det blev nu nödvändigt för BJP att agera för att försöka återvinna det tappade stödet, och det resulterade en månad senare i det spektakulära beskedet från premiärminister Modi att de kontroversiella lagarna skulle skrotas.

Den 11 december 2021 hävde Samyukta Kisan Morcha blockaden av Delhi. Detta efter att man fått löften från regeringen att utöver tillbakadragandet av de förhatliga lagarna också en rad andra krav tillgodoses, däribland att en kommitté skulle utses att diskutera frågan om garanterade minimipriser för indiska jordbruksprodukter och dessutom att Akay Mishra Teni skulle avsättas från sin ministerpost såsom varande ansvarig för mordet i Lakhimpur Kheri.

Men två månader senare hade inget av detta genomförts. Istället påstås jordbruksministern Narendra Tokar ha antytt att regeringen mycket väl kan komma att återinföra de nya lagarna så småningom. Och några konsekvenser för massakern i Lakhimpur Kheri har inte utdömts, utan istället arresterar polisen nu deltagare i det attackerade demonstrationståget för lynchingarna som följde.

Därför beslutade SKM att den 31 januari 2022 skulle förklaras bli ”Förräderiets dag” (*Day of Betrayal*), med landsomfattande protester av såväl bondeorganisationer som fackföreningar. Och dessutom satsar man på att i delstatsvalet i Uttar Pradesh stödja de partier som står bakom böndernas kamp, något som faktiskt kan påverka utgången av valet som hålls i sju omgångar fram till den 7 mars. 🇮🇳